Ortiz, Diego. Musices Liber Primus Hymnos, Magnificat, Salve, Motecta, Psalmos . . . Venezia, Antonio Gardano. 1565. RISM O135.

Title:

DIDACI ORTIZ TOLETANI
REGIAE CAPPELLAE NEAPOLITANAE,
MODERATORIS ET MAGISTRI,
MVSICES LIBER PRIMVS
HYMNOS, MAGNIFICAS, SALVES, MOTECTA,
PSALMOS, ALIAQVE DIVERSA CANTICA
COMPLECTENS.
[Escutcheon of dedicatee]
Venetijs apud
Antonium Gardanum.
M.D.lxv

Dedication:

AD ILLVSTRISSIMVM EVNDEMQVE CLARISS. PRINCIPEM, | DON PERAFFANVM RIBERA, ALCALAE DVCEM, | TARIFFAE MARCHIONEM, DOMVS RIPARIAE DOMINVM, BETHICAE PROVINCIAE | PRAESIDEM, REGNIQVE NEAPOLITANI PROREGEM STRENVISSIMVM, ETC. | Didaci Ortiz Toletani, Regiæ Cappellæ in eodem Regno Magiſtri, de dedicatione libri ſui, | Muſices varia atque diuerſa opera continentis Epiſtola. |

MVSICES diſciplina, cùm ad matheſeos ſpeculationem pertineat, Princeps Illuſtriſsime, perſpicuum | eſt, eam, inter liberales artes cōtineri, quas ſummi etiam Philoſophi appellāt ingenuas, ac proinde, eam | ipſam, Primum certitudinis gradum obtinere, qua quidem in re, cæteras omneis antecellit. quæ ſanè | tantæ antiquis illis temporibus venerationis fuit, vt ijdem muſici, & vates, & ſapientes iudicarentur. | Vnde ab Ariſtotile ipſo traditum eſt: liberos atq; ingenuos, inter alia, quæ edoceri debent, in arte | Muſica eſſe erudiendos. Et diuinus ille Plato in eadem ſententia eſt. Sed quid de humanis loquar? cū | ex ſacris atq; diuinis literis, nuſquam non ſint obuia teſtimonia: quibus intellectualis hæc virtus oſtenditur admirabilis? | An non in antiquo & nouo dei teſtamento, diuinus cultus, in catholica Eccleſia, non ſolum humanis vocibus, ſed etiam | muſicis inſtrumentis: ex diuino præcepto, & ſanctorum patrum ordinatione: deo optimo maximo exhibetur ac celebra-|tur? Ecquid admirabilius ac magnificentius hac in re excogitari poteſt? Sed redeo ad me. Omnium in quacunq; faculta-|te autorum, antiqua eſt iam & communis conſuetudo, vt cum opera a ſe compoſita, in lucem proferre velint: primatibus | ſeu principibus illa dedicent atque inſcribant, illis in quam precipue, a quibus plurima vel dona vel beneficia ſuſceperint: | aut quibuſcum ſeruitus aut familiaritas aliqua interceſſerit. Ego vero ſimili argumento: cum preſentem librum de Ratio-|ne muſica, typographo excudendum curarem. Cumq; huic Cappellę Regię Neapolitanę Præſim, atq; in hoc Regno, tu | Princeps Illuſtriſsime Prorex exiſtis equiſſimus, vbi tua exactiſsima atq; Heroica prudentia, Iuſtitia, fortitudine, cęterisq; | optimi Principis virtutibus: Regnum hoc Opulentiſsimum

moderaris: mihi vero peculiari quadam ratione ſis beneficen-|tiſsimus dominus. Non alteri quam nomini tuo clariſsimo, vigilias atq; lucubrationes meas, duxi fore conſecrandas. | Verum quoniam hoc tempore magna eſt inter muſicos recentiores controuerſia: Partim ſeĉtas, opiniones, nouitatesq; ex-|citantes, partim quibus precipua cura eſt, alijs ſe opponere atq; obſiſtere, vt aliquid effeciſſe videantur. Propterea compulſi | ſumus, hac ipſa de re, nonnhil pronuntiare. non vt harum ſeĉtarum, opinionumq; differentias diſcutiamus exaĉte: remq; | omnem penitus abſoluamus, ſed vt quorundam moroſam ſuperſtitionem retundentes: id ſolum veriſsime proferamus, vi-|delicet: Muſices facultatem, quę ex ſui natura ditiſsima eſt vt pote quæ infinitum quoddam ſubceſsiuum pręſeferat: cum ab | Arithmetica dependeat, eiusq; principijs innitatur & credat, vſq; adeo ab his, intra anguſtos terminos eſſe poſitā: vt a ſuis | progenitoribus, nulla ſimilitudine ſit agnoſcenda. Et eouſq; deuentum eſt, vt in eos etiam qui clara atq; perſpicua eruditio-|ne, ſcientiam hanc, mirum in modum illuſtrarunt: eiuſdemq; diſciplinę doĉtores ſunt preſtantiſsimi, linguam ſuam immo-|deratè conuertant: magnitudinisq; atq; excellentiæ Ocheguenis, Iuſquini, Montoni, Lupi, aliorumq; autorum Illuſtrium, | nullam rationem habeant. Sapentius atq; Vrbanius profeĉtò Philoſophorum Princeps Aris. Antiquis inquit autoribus, | gratias habere oportet. Nam ſi Timotheus non fuiſſet, non tantā haberemus artem cantandi, & ſi Phrynis non anteceſsiſ-|ſet, non talis Timotheus euaſiſſet. Hæc Aris. Itaq; inter recentiores hos, illi a me magno ęſtimantur atq; habentur pre-|tio, qui reĉta rerum cognitione prędití, ab omniq; animi perturbatione ſemoti, aliorum opera librant atq; expendunt: | quemadmodum ſua etiam vellent ęqua lance penſitari. Et hi quidem apti æſtimatores ac iudices, ſi quidpiam boni, hoc in | opere inuenerint, ſciant deo optimo maximo eſſe tribuendum, ſi vero imperfeĉtionis aliquid, mihi ipſi tribuere non dubi-|tent. Horum autem omnium propterea a me reddita eſt ratio, quoniam cum hic primus ſit liber alicuius ponderis, quem | in lucem prodimus. Sintq; alia poſt hac (deo aſpirante) miſſarum opera, aliaq; muſices genera: a nobis in lucem prodenda; | volui hoc in loco, id omnibus eſſe perſpeĉtum atq; animaduerſum. Precipui aut vt tua celſitudo Princeps prudentiſsime | intelligat atq; percipiat, quonam in ſtatu, muſicum hoc negotium, hac noſtra ætate conſiſtat. Quandoquidem huius no-|ſtri operis, contra inuidos, maleuolosq; detraĉtores: tua dignitate atq; ſplendore, futurus es proteĉtor atq; defenſor ampliſ-|ſimus. Tuæ itaq; magnitudini, humanitati, atq; benignitati, hoc noſtrum muſices opus, vt humilis, fidelis, deditiſsimusq; | ſeruus; dedico atq; offero. Suſcipiat illud magnanimitas tua, proſpiciens in eo, nō meritum aut operis dignitatem, ſed ani-|mum, voluntatem atq; offerentis fidem. Vale. |

Index:

Tabula.

[column 1]

Tabula hymnorum.

Qui condolens interitu
Illumina nunc pectora
Tu lumen tu ſplendor patris
Non ex virili ſemine
Beatus auctor ſeculi
Ibant Magi a 4
Ibant Magi a 5
Reſpice clemens
Quo vulneratus
Cuius corpus ſanctisſimum
Triſtes erant apoſtoli
Que te vicit clementia
Qui paracletus diceris
Eterne mentis oculo
Pange lingua glorioſi
Doĉtor egregie
Quocumq; vinclis
Nuncius celſo
Janitor celi
Nardi Maria piſtici
Petrus beatus
Ubi patres precellentes
Sumens illud aue
Sumens illud aue
Collaudamus venerantes
Chriſte redemptor omnium
Vox ſecli iuſti iudices
Hic nempe mundi gaudia
Hi ſunt quos retinens
Qui pius prudens
Qui paſcis inter lilia
Huius obtentu
Nova veniens de celo
Qui mane iunĉtum veſperi

[column 2]

Primi Toni   Anima mea
Secundi toni   Et exultauit
Tertij toni   Anima mea
Quarti toni   Et exultauit
Quinti toni   Anima mea
Sexti toni   Anima mea
Septimi toni   Et exultauit
Oĉtaui toni   Anima mea

ad veſperas.

Dixit dominus
Confitebor tibi domine
Beatus vir
Laudate pueri dominum
Laudate Dominum omnes gentes

Ad complectorium

Cum inuocarem
In te Domine ſperaui
Qui habitat
Ecce nunc
Procul recedant.   Hymnus
Nunc dimittis
Benedictus   Primi Toni a 4
Benedictus   Octaui Toni a 4
Benedictus   Sexti Toni a 6

Index Motectorum

Salue Regina   a 4
Salue Regina   a 5
Regina celi   a 4
Regina celi   a 5
Regina celi   a 7
Beata es virgo maria   a 4
Alma Redemptoris   a 6
Ave Regina celorum a 6
Sancta et immaculata a 6
Dignare me   a 5
Benedicta es celorum a 5
Benedicta es celorum   a 7
Te deum laudamus   a 4

Contents:

Qui condolens interitu   Dominica prima in aduentus ad veſperas [2 verses]
Illumina nunc pectora   In diebus dominicis per totum aduentum ad nocturnum [1 verse]
Tu lumen tu ſplendor   In natiuitate Domini ad veſperas et ad nocturnum [2 verses]
Non ex virili ſemine   In natiuitate Domini ad veſperas [4 verses]
Beatus auctor ſeculi   Ad laudes [1 verse]
Ibant Magi   In Epiphania domini ad veſperas et ad laudes a4 [2 verses]
Ibant Magi   In Epiphania domini ad veſperas et ad laudes a5 [2 verses]
Reſpice clemens   In dominicis diebus in quadrageſima ad veſperas [2 verses]
Quo vulneratus   In dominica de paſſione ad veſperas [3 verses]
Cuius corpus ſanctisſimum   In diebus dominicis poſt paſcha ad veſperas [3 verses]
Triſtes erant apoſtoli   Ad laudes [2 verses]
Que te vicit clementia   In aſcenſionis Domini ad veſperas [2 verses]
Qui paracletus diceris   In feſto pentecoſtes ad veſperas [2 verses]
Eterne mentis oculo   In feſto Trinitatis ad veſperas [2 verses]
Pange lingua glorioſi   De Corpore Chriſti ad veſperas [4 verses]
Doctor egregie   In conuerſione ſancti Pauli Apoſtoli ad veſperas [1 verse]
Quocumque vinclis   In Cathedra ſancti Petri ad veſperas [1 verse]
Nuncius celſo   In natiuitate ſancti Ioannis Baptiſte ad veſperas [2 verses]
Janitor celi   In feſtiuitate ſanctorum Apoſtolorum Petri et Pauli ad veſperas [1 verse]
Nardi Maria piſtici   In feſto ſancte Marie Magdalene ad veſperas [1 verse]
Petrus beatus   In feſto ſancti Petri ad vincula ad veſperas [1 verse]
Ubi patres precellentes   In tranſfiguratione Domini ad veſperas [3 verses]
Sumens illud   In omnibus feſtiuitatibus Beate Marie ad veſperas [3 verses]
Sumens illud   In omnibus feſtiuitatibus Beate Marie ad veſperas [3 verses]
Collaudamus venerantes   In feſto ſancti Michaelis [1 verse]
Chriſte redemptor omnium   In feſto omnium ſanctorum ad veſperas [2 verses]
Vox ſecli iuſti iudices   In natiuitate apoſtolorum et Euangeliſtarum ad veſperas [2 verses]
Hic nempe mundi gaudia   De uno Martire ad veſperas [2 verses]
Hi ſunt quos retinens   De plurimorum Martirum ad veſperas [2 verses]
Qui pius prudens   In natiuitate unius Confeſſoris ad veſperas [2 verses]
Qui paſcis inter lilia   De comuni Virginum ad veſperas [2 verses]
Huius obtentu   In ſancte nec virgine nec Martir. ad veſperas [1 verse]
Noua veniens de celo   In dedicatione Templi ad veſperas [2 verses]
Qui mane iunctum veſperi   In dominicis diebus ad veſperas [2 verses]
Magnificat Anima mea   Primi Toni [odd verses]
Magnificat Et exultauit   Secundi toni [even verses]
Magnificat Anima mea   Tertij toni [odd verses]
Magnificat Et exultauit   Quarti toni [even verses]
Magnificat Anima mea   Quinti toni [odd verses]
Magnificat Anima mea   Sexti toni [odd verses]
Magnificat Et exultauit   Septimi toni [even verses]
Magnificat Anima mea   Octaui toni [odd verses]
Dixit Dominus   pſalmus [odd verses]
Confitebor tibi   pſalmus [odd verses]
Beatus vir   pſalmus [odd verses]

Laudate pueri   pſalmus [odd verses]
Laudate Dominum   pſalmus [odd verses]
Cum inuocarem   pſalmus [odd verses]
In te Domini ſperaui   pſalmus [4 odd verses]
Qui habitat   pſalmus [odd verses]
Ecce nunc   pſalmus [odd verses]
Procul recedant   hymnus [1 verse]
Nunc dimittis   pſalmus [odd verses]
Benedictus Dominus Deus Iſrael   Primi Toni cum quatuor vocibus [even verses]
Benedictus Dominus Deus Iſrael   Octavi Toni cum quatuor vocibus [even verses]
Benedictus Dominus Deus Iſrael   Sexti Toni cum Sex vocibus [even verses]
Salue Regina   Cum quatuor vocibus
Salue Regina   Cum quinque vocibus
Regina celi   Cum quatuor vocibus
Regina celi   Cum quinque vocibus
Beata es Virgo Maria   Cum quatuor vocibus
Alma Redemptoris Mater   Cum Sex vocibus
Aue Regina celorum   Cum Sex vocibus
Sancta et immaculata   Cum Sex vocibus
Dignare me   Cum Quinque vocibus
Benedicta es caelorum   Cum quinque vocibus
Regina celi   Cum Septem vocibus
Benedicta es celorum   Cum Septem vocibus
Te Deum laudamus   Cum quatuor vocibus [even verses]

Structure:

Single folio volume.   A-RR^4 320pp. (160 fols.). Dedication. Index.

Remarks:

Folio volume in choirbook format. Most hymns set even verses only. *Regina celi cum septem vocibus* appears after *Regina celi cum quinque vocibus* in index. Intonations in Tenor part. Copy consulted: **I**-Bc. RISM O135.